

Fundacja Burza Mózgów
Scenariusz warsztatów

Typograficzne kukiełki

Grupa wiekowa: dzieci 5+/młodzież

Liczba uczestników: max 25 osób

Czas trwania: 45/60 minut

Cele: propagowanie wartości społecznych, rozwój postaw obywatelskich i umiejętności współpracy, kreacja twórcza

Materiały dla grupy 25 osób:

- rzutnik, ekran, laptop,
- prezentacja artbooka *Takie coś* (do pobrania [TUTAJ](#)),
- arkusze papieru kolorowego,
- kolorowe bibuły,
- klej w szyfcie – 25 szt,
- nożyczki - 25 szt,
- ołówki,
- taśmy dwustronne,
- wydrukowane litery (do pobrania [TUTAJ](#)),
- patyczki (mogą być słomki) – 25 szt.

Organizacja sali:

W czasie warsztatów uczestnicy będą pracowali w 4 grupach. Będą dzielili się materiałami (kolorowymi papierami, bibułą, taśmą).

Przed zajęciami:

- pobierz plik książki *Takie coś*,
- przygotuj komputer, rzutnik i ekran,
- przygotuj materiały z listy.

Dodatkowe informacje dla prowadzącego warsztaty:

Wiersz Edwarda Leara *Takie coś* w przekładzie Andrzeja Nowickiego pochodzi z tomu poezji wydanego nakładem wydawnictwa Drzewo Babel (2006) pt. *Dong, co ma świecący nos*. Tekst traktuje o inności wobec zastanej rzeczywistości. Autorką projektu graficzno-typograficznego artbooka jest Anna Kaszuba-Dębska.

Bohater – *Takie Coś*, wędruje pośród krain należących do świata zwierząt, ptaków, ryb i owadów, wzbudzając zdziwienie i zainteresowanie ich mieszkańców. Choć swoją innością nie przystaje do żadnego z nich, to samotnie podróżując po obcych krainach, sam daje świadectwo ciekawości świata, otwarcia i przyjaźni.

Podstawa programowa:
rozwijanie kompetencji, takich jak: kreatywność, budowanie naturalnej ciekawości poznawczej

Tematyka wiersza jest znakomitym pretekstem do dyskusji o wszelkich innościach i wykluczeniach, czy to z powodu pochodzenia, religii, koloru skóry, otyłości, choroby, czy też innego myślenia i światopoglądu.

Edward Lear urodził się 12 maja 1812 roku w Highgate. Zmarł 29 stycznia 1888 w Sanremu. Był angielskim poetą i rysownikiem, również autorem limeryków. Pochodził z wielodzietnej rodziny, wychowała go najstarsza siostra, Anna. W bardzo wczesnym wieku zaczął rysować i właśnie z rysunku utrzymywał się od piętnastego roku życia. Mimo słabego zdrowia był twórcą niezmiernie płodnym – pozostawił obszerne zbiory rysunków, ilustracji i obrazów olejnych. Przyjaźnił się z Alfredem Tennysonem, do którego wierszy narysował ponad 200 ilustracji. Przez pewien czas był nauczycielem rysunku królowej Wiktorii. Podróżował po całej Europie, do krajów Lewantu, Indii i Cejlonu. Ostatnie lata życia spędził na południu Europy, w Grecji i we Włoszech. Przez 17 lat jego wiernym towarzyszem życia i podróży był kot o imieniu Foss. Edward Lear był wybitnym rysownikiem i ilustratorem ery wiktoriańskiej, do historii przeszedł jako twórca poezji nonsensownej i absurdalnej, w szczególności limeryków. Spośród jego ponad 20 książek, najbardziej znaną jest *A Book of Nonsense*, w której znajdują się limeryki i ilustracje autora.

Przebieg zajęć:

Zajęcia rozpocznij od projekcji artbooka (pobierz TUTAJ). Omów litery i tekst, jeszcze nie czytaj. Zwróć uwagę na ilustracje do wiersza. Zapytaj dzieci, jak rozumieją słowo TOLERANCJA, czy już kiedyś je słyszały, jeśli tak to w jakich okolicznościach.

Wyświetl na ekranie artbook i przeczytaj go. Czytając, buduj napięcie. Białe strony w tej książce, to miejsce na wymyślanie przez dzieci bohatera, który w tej opowieści nie jest jednoznaczny. Pojawia się na białych tłach jako czerwone ślady. Pozwól uczestnikom na krótką rozmowę i zadawaj pytania: „Czy już wiecie, kto to jest?”, „Jak myślicie, co to może być?”.

Na przykładzie typograficznych ilustracji wytłumacz, co to jest typografia* i jak można się nią bawić. Zwróć uwagę na literkowych bohaterów oraz jakimi rodzajami liter się wypowiadają. Po przeczytaniu artbooka zapytaj dzieci, czy już wiedzą, kim jest bohater o nazwie Takie coś. Jest to też okazja do ponownego zapytania - co to jest TOLERANCJA?

*Typografia – technika druku wypukłego oraz dziedzina, która koncentruje się na kształtowaniu struktur i aranżacji języka w jego wizualnym wymiarze. Zajmuje się doborem pisma, jego użyciem i składem. O typografii można mówić również w kontekście: poligrafii, drukarstwa, stosowania czcionek. Typografia to również zagadnienia dotyczące projektowania drukowanych liter i innych znaków pisarskich (zarówno czcionek, jak i fontów) oraz wzajemnych relacji pomiędzy tymi znakami i grupami znaków, układu graficznego drukowanej strony, sztuki użytkowej zajmującej się estetyką szaty graficznej publikacji, układu graficznego strony w witrynie WWW.

Podziel uczestników na 4 grupy i każdą z nich nazwij (inspirując się przeczytanym artbookiem) nazwami krain, które odwiedzało „Takie coś”:

- I grupa – to kraina SSAKÓW,
- II grupa – to kraina PTAKÓW,
- III grupa – to kraina RYB,
- IV grupa – to kraina OWADÓW.

Rozdaj grupom materiały plastyczne i przydziel zadania:

- I grupa/kraina SSAKÓW – wykonuje papierowe kukielki** zwierząt występujących w książce (np. lew, lis, słoń, wilk),
- II grupa/kraina PTAKÓW – wykonuje papierowe, kukielki ptaków występujących w książce (np. sowa, paw, kruk),
- III grupa/kraina RYB – wykonuje papierowe kukielki ryb występujących, w książce (np. rekin, sum, okoń, śledź),
- IV grupa/kraina OWADÓW – wykonuje papierowe kukielki owadów występujących w książce (np. bąk, pszczoła, motyl).

Prowadź zajęcia plastyczne tak, aby każde dziecko wykonało własnego kukielkowego bohatera: ssaka, ptaka, rybę, owada. Koniecznie wykorzystajcie wydrukowane litery. Przygotowanie pacynek rozpocznijcie od oklejenia patyczków lub słomek cienkimi paskami kolorowego papieru albo bibuły. Kiedy patyczki są oklejone, przyklejcie do nich wycięte kształty (np. motyla, ryby). Ozdóbcie je używając papieru, bibuły oraz wydrukowanych liter. Przykładowo litera O może być tułowiem pacynki, a litera A dziobem lub nosem.

Po wykonaniu kukielek przeczytaj jeszcze raz artbooka Takie coś. Jeśli dzieci potrafią już czytać, mogą to zrobić samodzielnie, jeśli nie, to czytaj powoli. Pozwól dzieciom prezentować swoje kukielki. Najpierw grupa SSAKÓW odgrywa kukielkami role czytanej z ekranu opowieści. Potem kolejne grupy: PTAKI, RYBY, OWADY. Po wspólnym czytaniu i prezentowaniu kukielek porozmawiajcie o tym, jakie są wykonane przez nich prace: czy są ładne, kolorowe, różnorodne, inne od siebie, ciekawe? Rozmawiając o różnych kukielkach, podsumuj dziecięce spostrzeżenia. Wspólnie określcie, co to jest tolerancja. Na zakończenie, na podstawie wiersza Takie coś, jeszcze raz opowiedz o tym, jak można różnić się i być innym (grubym, chudym, małym, wielkim, w okularach, w aparacie na zęby, z innym kolorem skóry), a równocześnie akceptowanym przez większość.

**Kukielka – to lalka teatralna wykorzystywana w występach teatralnych. Kukielka poruszana jest od dołu, zazwyczaj to lalka przeczepiona do patyczka.